

BASIN AÇIKLAMASI

TİM: Dış ticarete eksen kayması yok, yörünge genişlemesi var...

TEPAV tarafından hazırlanan bir politika belgesinde Avrupa pazarında seçilen kısa bir zaman dilimindeki gelişmeler yanlış değerlendirilerek dış ticarete eksen kayması yaşandığı şeklinde yansıtılmaktadır. TİM tarafından akademisyenler Dr. H. Bader Aslan ve Murat Doğanay'a hazırlatılan bir çalışmada dış ticarete gerileme, eksen kayması yerine yörünge gelişmesi yaşandığı ortaya konulmaktadır.

2007-2008 döneminde rekor kıran dünya dış ticaret hacmi küresel mali kriz ile büyük bir darbe almış ve 2009 yılında dolar bazında nominal olarak yüzde 23 civarında daralmıştır. 2009 yılında Almanya'nın ihracatı %24.9, Japonya'nın ihracatı %25.8, Brezilya'nın ihracatı %22.7, Çin'in ihracatı %16 gerilemiştir. Türkiye'nin ihracatı ise %22.6 oranında düşmüştür. Mevcut gelişmeler ışığında dünya ticaretinin, 2009 yılında yaşanan daralmadan önceki düzeyine çıkışı 2012 yılında olacaktır. Dolayısı ile TEPAV çalışmasında belirtildiği gibi Ekim 2009-Mart 2010 dönemini "kriz sonrası dönem" olarak adlandırmak doğru değildir. Hele ki; Avrupa'da yaşanan borç krizinin en şiddetli olduğu 2010'un ilk yarısı için "kriz sonrası" ifadesi son derece iyimser bir yaklaşımdır.

Zamanlama boyutunda göze çarpan başka bir eksiklik ise çok kısa vadeli veriler ile istatistiksel analiz yapmanın hatalı sonuçlar vermesidir. Sadece dış ticarete değil, hemen hemen bütün ekonomik verilerde bir ya da birkaç aydaki değişim yerine uzun vadeli değişimleri izlemek daha objektif yorum yapabilmemizi sağlar.

Avrupa'da talebin hâlâ cansız olması nedeniyle ithalatın zayıf seyretmesinin yanı sıra, eurodaki değer kaybı nedeniyle dolar bazında ihracatın düşük kalması Türkiye ihracatını olumsuz etkilemektedir. İşte bu durum, uygulanmakta olan ihracatta bölgesel çeşitlendirme çalışmalarının gerekliliğini bir kez daha ortaya koymaktadır.

Avrupa Birliği, şu ana dek Türkiye'nin en büyük pazarı olmuştur. İhracatımızdaki payının yüksek olması nedeniyle, AB ekonomisindeki daralma-durgunluk ve ithalatının gerilemesine neden olan benzeri ekonomik gelişmeler, doğrudan Türkiye'nin ihracatını azaltıcı etkiye sahip olabilir. Nitekim 2009 yılında yaşanan budur.

Ancak, AB'nin toplam ihracatımızdaki payının gerilemesi, bu bölgeye yaptığımız ihracatın da gerilediği anlamına gelmez. Nitekim 2007 ve 2008 yıllarında ihracatımızda AB'nin payı gerilemekle birlikte her iki yılda da bölgeye yapılan ihracatımız artmıştır.

Diğer taraftan demir-çelik, demir çelikten eşya, alüminyum ve alüminyumdan eşya, mineral yakıtlar ihracatımızda görülen gerilemede emtia fiyatlarında yaşanan düşüşün payı göz önüne alınmalıdır.

PR BASIN & HALKLA İLİŞKİLER

Perpa Ticaret Merkezi B Blok Kat:12 No:2079-2082 34385 Okmeydanı – İstanbul
Tel: 0212 222 47 81-82 Faks: 0212 210 5620 e-mail: prbasin@prbasin.com.tr

BASIN AÇIKLAMASI

Türkiye'nin ihracat artış performansı, AB'nin ithalat artışından daha düşük değildir. Son iki ayda ihracat performansımızdaki nispi iyileşmeye rağmen, TEPAV'ın yaptığı gibi aksine, kısa vadede yanlış sonuç verebilecek bu değerlendirmeden özellikle kaçınmalıyız.

Dış ticaret verilerinin Dolar ile ifade edilmesi ve söz konusu dönemde doların euroya karşı güçlenmesi, AB'ye yapılan ihracatımızdaki gerilemenin sebepleri arasında muhasebe faktörlerinin de bulunduğunu göstermektedir. Nitekim AB'ye ihracatımızda euro bazında gerileme %21.6 iken, dolar bazında gerileme %25.9'dur.

TÜİK verilerine göre Mayıs ayında AB'ye ihracat artışı yüzde 20 olurken, diğer Avrupa ülkelerine olan ihracatımız geçen yıla göre yüzde 139; Güney Amerika'ya yüzde 172; Kuzey Amerika'ya %47.3 artmıştır. Çin'e yapılan ihracattaki artış oranı ise yüzde 120'dir. Acaba Türkiye, Avrupa kriz içindeyken, bu konuda eleştiri almamak için diğer bölgelere ihracatını artırmamalı mıydı? Hayır; bu konuda ülke olarak doğru yoldayız. Uzun süre önce yapmaya başlamış olmamız gereken şeyi son zamanlarda yapıyoruz.

Durum bu iken mantık, üretimin talebin daralmadığı bölgelere yönlendirilmesini gerektirir. Türkiye de öyle yapmıştır. Irak, Suriye, Mısır, Cezayir, Libya'ya ek ticaret heyetleri düzenlendi ve bu ülkelere ihracatımız 10 milyar dolara yakın artış göstermiştir. Sadece bunlar değil, geçen yıl 86 ülkeye ihracatımız artmıştır. Bu ülkelerin tamamına yakını Afrika ve Orta-Doğu bölgesinde yer almaktadır.

Bu yapılmamış olsaydı toplam ihracatımız 102.2 milyar dolar değil, büyük olasılıkla 95 milyar dolar düzeyinde kalacak, işsizlik oranı daha da yükselecek, sanayi üretimi daha fazla gerileyecekti.

TEPAV raporunda döviz kuruna yönelik eleştirilere atıf yapılmakta ve para birimleri değerlendirilmesine rağmen bazı ülkelerin (Çin, Endonezya ve Singapur) AB'deki pazar paylarının arttığı söylenmektedir.

Üç ülkenin de AB'ye ihracatında gerileme vardır. Türkiye ile bu ülkeler arasındaki fark, Türkiye'nin AB'ye ihracatındaki gerilemenin bir miktar daha yüksek oluşudur. Zira Türkiye'nin AB ithalatından aldığı paydaki gerileme sadece ONBİNDE 4'tür (%1.14'ten %1.10'a düşmüştür).

Karşı taraftan, döviz kurundaki değerlenmeyi sadece ihracat açısından değil, ithalat açısından da incelemek gerekir. Raporda adı geçen bazı ülkelerin ithalatlarındaki artışın, ihracatlarındaki artışın çok daha üzerinde olduğunu göz ardı etmemek gerekir.

Sonuç olarak, Türkiye'nin Orta-Doğu ve Afrika pazarlarına yönelmesi ekonomik anlamda bir eksen kayması değil yörünge genişlemesidir.

BASIN AÇIKLAMASI

EK: Dr. Bader Aslan ve Murat Doğanay tarafından hazırlanan rapor alışması

İyi alışmalar dileriz
PR Basın ve Halkla İlişkiler

PR BASIN & HALKLA İLİŞKİLER

Perpa Ticaret Merkezi B Blok Kat:12 No:2079-2082 34385 Okmeydanı – İstanbul
Tel: 0212 222 47 81-82 Faks: 0212 210 5620 e-mail: prbasin@prbasin.com.tr